

[Else-Merete Ross.]

stemmelse mellem ægtefællerne, som var det afgørende grundlag for separation og senere skilsmisse.

En sådan mulighed er forudset i § 33, men kræver, at begge er enige om at søge separation. Jeg ser godt ulempen ved, at begge skal være enige, men håber, at jurister vil kunne hjælpe mig ud af denne klemme, da det ikke er min mening, at den ene ægtefælle skal tvinges til at forblive i et ægteskab mod sin vilje.

Naturligvis er jeg klar over, at gemytternes varige uoverensstemmelse kan have sit udspring i et utroskabsforhold. Når jeg vender mig mod utroskab som en automatisk virkende grund for den krænkede part til at kræve skilsmisse — ifølge betænkningen til at kræve separation — er det, fordi jeg ikke kan være enig i, hvad familieretskommissionen skrev i sin betænkning af 1913, at ægteskabsbrud er et typisk udtryk for, at samlivsbetingelserne er ødelagt. Det er en alt for kategorisk udtalelse. Selv om der af gode grunde ikke er nogen statistik at holde sig til, er jeg overbevist om, at der findes et endda overordentlig stort antal ægteskaber, hvor en af parterne har været den anden utro, men hvor man har klaret sine indbyrdes forhold, måske nok efter en del bataljer, men alligevel har været klar over, at samlivsbetingelserne ikke var ødelagt, og senere har man været glad over, at man ikke greb til separation eller skilsmisse.

Ved at lade utroskab og ikke gemytternes uoverensstemmelse få en så fremtrædende plads som skilsmisseårsag synes jeg man overbetoner den enkelte ægtefælles egoistiske ejendomsret til den anden ægtefælle på det seksuelle område og gør den erotiske del af ægteskabet til en vigtigere del af ægteskabet end den mere åndelige og kammeratlige del, og derved giver man det opbyggede fællesskab, hjemmet og børnene en alt for perifer betydning.

Det er vel svært at få oplysninger om, hvor mange der fortryder, at de under indflydelse af krænkelse og jalousi har

ladet sig forlede til en hurtig skilsmisse; men jeg har forstået, at socialrådgivere træffer mange, som for sent har indset, at skilsmissen har været til ulykke både for dem selv og deres børn.

Ved at give en automatisk ret til skilsmisse på grund af utroskab har man givet den oprørte og sårede et middel i hænde, som vedkommende måske senere vil fortryde at have benyttet sig af. Betænkningen udtrykker det udmærket ved at sige, at selve dette at have en ret i sig selv er drivkraft til at benytte den. Er man såret og jaloux, er man i en affektsituation, hvor følelserne har overtaget over fornuften. Vi ved vel alle mere eller mindre, hvor pinefuldt det er at være jaloux, og vi ved, at jalousi kan bringe folk til både vold og drab. Men selv om man kan have nok så stor forståelse for jalousi og dens opståen, kan man vel næppe betragte den som en moralsk værdifuld tilstand og burde derfor ikke give folk lejlighed til at tage betydningsfulde skridt for dem selv og andre i den tilstand.

Ved forslaget om at nøjes med at give automatisk ret til separation har man indskudt en betænkningsspause; men er en separation først påbegyndt, er det sværere at gå i sig selv igen, end hvis man ikke havde taget dette skridt.

I 1896 var der 41 skilsmisser på grund af utroskab. 65 år senere var antallet af skilsmisser på grund af utroskab næsten 40-doblet, medens det samlede antal skilsmisser kun var 5-doblet. Man kan drage to vidt forskellige konklusioner af disse tal. Den ene skulle være, at en ægtefælle nu betragter utroskab som en absolut hindring for at fortsætte ægteskabet. Den anden konklusion er, at man gennem denne bestemmelse i alt for høj grad har givet folk en let og uovervejede adgang til at komme ud af et ægteskab. Den første konklusion kunne bygge på den i vort kulturmønster så udbredte opfattelse, at det er den rent korporlige ejendomsret til den anden part, som er fundamentet for